

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Lenkou Loudovou ve věci

žalobce: X., nar. X.,
státní příslušnost Republika Uzbekistán,
bytem X.
zastoupený advokátem Mgr. Miroslavem Krutinou,
sídlem Vyšehradská 432/27, 128 00 Praha 2

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**, Odbor azylové a migrační
politiky,
sídlem Nad Štolou 4, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 3. 2021, č. j. OAM-792/ZA-ZA11-P15-2020

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou dne 20. 5. 2021 k Městskému soudu v Praze domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 3. 2021, č. j. OAM-792/ZA-ZA11-P15-2020 (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný zastavil řízení o žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany podle § 25 písm. i) zákona o azylu, neboť shledal žádost žalobce nepřipustnou podle § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o azylu“).

II. Žalobní body

2. Žalobce má za to, že stávající situace v Uzbekistánu mu znemožňuje bezpečný návrat do země původu, coby osobě s neplatnými doklady, v minulosti požívající mezinárodní ochrany v cizím státě, když tuto skutečnost státní orgány Uzbekistánu vnímaly a stále velice pravděpodobně vnímají jako velezradu.
3. Správní orgán dostatečně neposoudil podmínky stanovené v § 11a odst. 1 zákona o azylu.
4. Žalobce na území České republiky pobývá od roku 2007 a vychovává zde syna X., nar. X., který má ukrajinské státní občanství a který na území pobývá na základě povolení k trvalému pobytu. Syn žalobce pobývá v České republice od svého narození, sám sebe považuje za Čecha, český jazyk ovládá jako rodilý mluvčí, přičemž uzbeckým jazykem nemluví vůbec. V České republice plní rovněž povinnou školní docházku. V případě povinnosti k vycestování by bylo zasaženo do žalobcova práva na soukromý a rodinný život, chráněného článkem 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.
5. Žalobce nemá v Uzbekistánu žádné zázemí, když se tam nezdržuje žádný z jeho rodinných příslušníků. Žalobce nemá k zemi svého původu žádné vazby.
6. Cestovní doklad žalobce pozbyl platnosti před téměř 9 lety. Zákon o občanství Republiky Uzbekistán, který nabyl účinnosti 1. 4. 2020, stanoví v článku 25 důvody pro ztrátu uzbeckého občanství, přičemž dle čl. 25 písm. b) platí, že osoba s trvalým pobytem v zahraničí, která se nezapsala do konzulárního rejstříku po dobu déle než sedmi let, pozbyde státní občanství Republiky Uzbekistán. Oproti tomu dle předchozí právní úpravy, konkrétně dle čl. 21 písm. b) zákona o občanství Republiky Uzbekistán ze dne 28. 7. 1992, ke ztrátě občanství Republiky Uzbekistán mohlo dojít, pokud se osoba s trvalým pobytem v zahraničí nezapsala do konzulárního rejstříku bez závažného důvodu do tří let. Dle čl. 4 aktuálně platného zákona o občanství vydává rozhodnutí o ztrátě uzbeckého občanství prezident, a to formou dekretu, který vstupuje v platnost dnem jeho podpisu. Z dikce aktuálně platného zákona o občanství je tak zřejmé, že v případě, že se osoba, která trvale pobývá v zahraničí, nezapiše po dobu sedmi let do konzulárního rejstříku, státní občanství Uzbekistánu pozbude, nikoli že občanství pozbyt může, jak platilo dle zákona o občanství platného do 15. 9. 2020. Žalobce má tedy důvodné obavy ze ztráty občanství, kdy je nyní velice pravděpodobně osobou bez státní příslušnosti.
7. Správní orgán své závěry o současné situaci nepodložil žádnou konkrétní a aktuální zprávou svědčící o zlepšené či zlepšující se situaci v Uzbekistánu. Žalobce si je vědom, Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

že současná judikatura Nejvyššího správního soudu, potažmo nižších soudů se často a opakovaně opírá o usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 10. 2018, č. j. 6 Azs 291/2018-26, dle kterého v tehdejší řízení žalovaný vycházel z tehdy aktuálních informací Ministerstva zahraničních věcí ze dne 22. 11. 2017, z dokumentu Ministerstva vnitra ze dne 15. 9. 2017 „Uzbekistán, bezpečnostní a politická situace v zemi“ a ze zprávy ČTK z 31. 1. 2018. Nejvyšší správní soud a krajské soudy opakovaně odkazují na jisté uvolnění režimu, ke kterému mělo dojít vlivem nástupu nového prezidenta Šavkata Mirzijojeva v roce 2016, avšak aktuální zprávy hovoří o změně současné situace v Uzbekistánu zcela odlišně. Soudy zcela ignorují současnou situaci a v rozporu s ní se již čtvrtým rokem v případě uzbeckých žadatelů o udělení mezinárodní ochrany omezují na citování zastaralých a zkreslených informací ministerstev a ČTK, kdy nově zvolený prezident se sice bezprostředně po svém zvolení v roce 2016 zavázal k reformám za účelem dodržování lidských práv v zemi, nicméně tyto sliby zůstávají nenaplněny.

8. Opačně se k informacím Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva vnitra vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 2. 6. 2020, č. j. 10 Azs 428/2019-36, když k těmto uvedl, že z nich pouze vyplývá, že zastupitelský úřad není zpraven o situaci neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu, nelze z nich však usuzovat na významnou změnu poměrů těchto osob. Samotná skutečnost, že legislativa postih nepředpokládá, je nerozhodná. Ze zpráv o zemi původu lze naopak dovodit, že neúspěšní žadatelé o mezinárodní ochranu mají s velkou pravděpodobností problémy se získáním biometrického pasu, a v důsledku toho s vycestováním ze země.
9. Oproti informacím ministerstev upozorňují mezinárodní instituce jako Amnesty International, Výbor OSN pro lidská práva či Human Rights Watch, že byť po nástupu prezidenta Mirzijojeva došlo k částečnému zlepšení situace, co se týče aktuálního faktického stavu na poli dodržování lidských práv, tento stále vykazuje hluboké nedostatky. První přezkum bilance lidských práv prokazuje obavy z přetrvávajícího mučení vazebně stíhaných, politických vězňů a omezení základních svobod. Závěry přezkumu ukazují, že mnoho slibovaných reforem v oblasti práv se ještě musí uskutečnit.
10. Navzdory zprávě, která mimo jiné hovoří o tom, že Uzbekistán učinil důležité kroky k eliminaci využívání nucené práce v odvětví produkce bavlny, dle výzkumu provedeného mezinárodní nevládní organizací Uzbek Forum, však bylo zjištěno, že vládou organizované nucené práce, byť ve formálně pozměněné podobě, dosud neustaly. Žalobce upozornil na porušování lidských práv rovněž na poli svobody projevu a vyznání, které ohrožuje jak novináře, tak aktivisty, žalobce má rovněž vážné a důvodné obavy z pronásledování z důvodu náboženství, kdy aktuální zprávy reflektující stávající situaci v Uzbekistánu stále vypovídají o porušování lidských práv na poli svobody vyznání, přičemž Uzbekistán je muslimskou zemí s vysokým podílem věřících (cca 80-90%). Žalobce sebe samotného považuje za ateistu, přičemž podíl ateistů z celkového počtu obyvatel Uzbekistánu je naprosto minoritní.
11. Zákonné rozhodnutí musí být založeno na řádně zjištěném skutkovém stavu dle § 3 a dle § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“), musí obsahovat řádné odůvodnění, v němž má správní orgán uvést úvahy, kterými se řídil při hodnocení podkladů pro vydání rozhodnutí, jakož i způsob, kterým se správní orgán vypořádal s námitkami účastníků řízení. Žalobce má za to, že tyto předpoklady Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

nejdou v případě napadeného rozhodnutí splněny. Správní orgán nezjistil stav věci, o němž by nebyly důvodné pochybnosti, v rozsahu nezbytném pro vynesení zákonného a přiměřeného rozhodnutí. Zejména nedošlo k prokázání, zda současná situace v Uzbekistánu umožňuje bezpečný návrat žalobce do země původu bez utrpění vážné újmy či pronásledování. Žalobce odkazoval na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 6. 2013, č. j. 9 Azs 1/2013-38, dle něhož je žadatel o mezinárodní ochranu primárním zdrojem informací pro posouzení jeho žádosti. Opět odkázal na výše citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 10 Azs 428/2019-36, dle něhož v otázce, zda nadále trvá původní důvod udělení doplňkové ochrany, nese důkazní břemeno správní orgán.

12. Žalobce má za to, že správní orgán nesprávně posoudil podmínky v případě opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany dle § 11a zákona o azylu, konkrétně pak neposoudil existenci vážné újmy, která žalobci hrozí a která spočívá v nových skutečnostech, které nebyly bez vlastního zavinění žalobce předmětem zkoumání v předchozím pravomocně skončeném řízení. Žalobce podal původní žádost o udělení mezinárodní ochrany za vlády předchozího prezidenta, kdy správní orgán posoudil, že důvody pro udělení doplňkové ochrany jsou dány. Nyní však odvolává se na určitou vágně odůvodněnou změnu poměrů v Uzbekistánu, žalovaný žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítl. Při výkladu zákona o azylu je třeba respektovat zásadu jeho eurokonformního výkladu, postupovat v pochybnostech ve prospěch žadatele a shromáždit všechny dostupné důkazy, které věrohodnost žadatelových výpovědí vyvracejí či zpochybňují.
13. Žalobce také odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 4. 2021, č. j. 5 Azs 317/2020-28, který se týkal nucených prací v Uzbekistánu. Nejvyšší správní soud v tomto rozsudku upozornil na rozsudek švýcarského Spolkového správního soudu, který připomněl, že nucené práce jsou spojeny s čl. 3 Evropské úmluvy o lidských právech, neboť při jejich výkonu zpravidla dochází k mučení, nelidskému a ponižujícímu zacházení. Žalobce má obavu, že jako osoba bez platných dokladů a současně jako osoba v minulosti požívající mezinárodní ochrany v cizím státě, bude coby „nepohodlná“ osoba vystavena nuceným pracím a případně i dalšímu ponižujícímu a nelidskému zacházení a trestání, když je nuceným pracím v Uzbekistánu vystavován i běžný lid. V případě výkonu nucených prací mu hrozí vážná újma spočívající v mučení, nelidském a ponižujícím zacházení, a v případě odmítnutí jejich výkonu mu hrozí, že bude pronásledován pro zastávání určitých politických názorů, když z výše uvedeného rozsudku plyne, že původci pronásledování v důsledku odmítnutí výkonu nucených prací určité politické přesvědčení těmto připisují.

III. Vyjádření žalovaného

17. Námitky žalobce neprokazují, že by žalovaný porušil některé ustanovení správního řádu či zákona o azylu. Žalovaný odkázal na obsah napadeného rozhodnutí. Dle § 11a odst. 1 zákona o azylu, podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, ministerstvo nejprve posoudí přípustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a to, zda uvedl nebo se objevily nové skutečnosti nebo zjištění. Žalobce během řízení neuvedl žádné nové skutečnosti, na základě kterých by žalovaný měl důvod posoudit jeho žádost znovu meritorně.
18. Žalovaný podal dne 25. 11. 2014 první žádost o udělení mezinárodní ochrany, kdy žalovaný udělil žalobci doplňkovou ochranu s platností do 7. 12. 2017. Žalobce podal dne 11. 10. 2017 žádost o prodloužení doplňkové ochrany, rozhodnutím žalovaného však doplňková ochrana žalobce nebyla prodloužena. Žalobce podal proti rozhodnutí žalobu k Městskému soudu v Praze, který ji rozsudkem ze dne 22. 7. 2020, č. j. 4 Az 15/2018-44 zamítl. Žalobce podal proti tomuto rozsudku kasační stížnost, kterou Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 23. 9. 2020, č. j. 3 Azs 259/2020-25 odmítl. Žalobce následně dne 15. 11. 2020 podal opakovanou žádost o mezinárodní ochranu. Žalobce v opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany uváděl stejné důvody, které uváděl v první žádosti, kdy se zejména obává návratu do Uzbekistánu z důvodu podané žádosti o mezinárodní ochranu, a dále uvedl, že v České republice pobývá jeho nezletilý syn.
19. Žalobce má v řízení o mezinárodní ochraně povinnost tvrzení. Nejvyšší správní soud k tomu uzavřel, že povinnost tvrzení má ve věcech mezinárodní ochrany zásadní význam, neboť pouze žadatel svým tvrzením utváří rámec zjišťování skutkového stavu ve správním řízení. Žalovaný je přesvědčen, že dostatečně zjistil skutkový stav, který mu umožňoval vydat ve věci rozhodnutí, pro které si opatřil dostatečně aktuální informace o zemi původu. Žalovaný nezaznamenal takovou změnu bezpečnostní situace v Uzbekistánu, která by jej vedla k přehodnocení jeho rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany v případě druhé žádosti.
20. K námitce žalobce, která se týká bezpečnostní situace v Uzbekistánu, žalovaný odkázal na str. 3 a 4 rozhodnutí, kde se touto problematikou zabýval.
21. Co se týká obavy žalobce z pronásledování z důvodu, že je ateistou, žalovaný k tomu uvedl, že žalobce během správního řízení neprojevil obavu z pronásledování z důvodu náboženského přesvědčení. Žalovaný podotkl, že v případě první žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobce uvedl, že je jeho náboženské vyznání islám. Žalovaný v úplnosti odkázal na správní spis.
22. Žalobce podal v České republice již druhou žádost o mezinárodní ochranu, tato skutečnost vede žalovaného k přesvědčení, že hlavním motivem žalobce je snaha o legalizaci jeho pobytu na území České republiky. Odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2004, č. j. 7 Azs 117/2004-57, dle něhož prostřednictvím azylového řízení nelze žádat o legalizaci pobytu. Žalovaný doporučil žalobci, aby řešil svou pobytovou situaci prostřednictvím zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“).

IV. Obsah správního spisu

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

23. Žalobce podal dne 15. 11. 2020 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Dne 23. 11. 2020 poskytl údaje k podané žádosti. Při poskytnutí údajů uvedl jako důvod své žádosti, že má v České republice syna a chce s ním žít. Také uvedl, že se nemá kam vrátit, nemá byt ani rodiče v zemi původu. Matka žalobce odjela na Ukrajinu a s žalobcem nekomunikuje. Také uvedl, že by v případě návratu do Uzbekistánu měl problémy, neboť je v České republice již 13 let a 8 let má prošlý pas. O mezinárodní ochranu žádá podruhé, a proto o něm určitě vědí. Pokud by se vrátil, měl by problémy. V žádosti ze dne 23. 11. 2020 žalobce uvedl, že důvody své žádosti rozvede při pohovoru s pracovníkem odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky. Žalobce při poskytnutí údajů uvedl, že je bez vyznání a o politiku se nezajímá.
24. Z první žádosti o udělení mezinárodní ochrany, kterou žalobce podal dne 25. 11. 2014, vyplývá, že žalobce z Uzbekistánu vycestoval 15. 12. 2007. Do České republiky přicestoval na české pracovní vízum. Poslední cestovní doklad, kterým žalobce disponoval, pozbyl platnosti dne 29. 8. 2012. Žalobce uvedl jako náboženské vyznání islám. Jako důvod své žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobce uvedl, že má v České republice syna. Chce mu být nablízku, podílet se na jeho výchově a finančně ho podporovat. Zároveň uvedl, že doma má pouze matku, která je již stará, a že obecně chce zůstat v České republice. Ze žádosti dále vyplývá, že žalobce se pokusil v roce 2012 navázat spojení se zastupitelským úřadem Uzbekistánu v Německu, kdy se telefonicky chtěl informovat o prodloužení platnosti cestovního dokladu. Uvedl, že se obává toho, že by se do České republiky již nikdy nedostal a nikdy by již neviděl svého syna. V Uzbekistánu mu nic nehrozí, ale neví, jak by to bylo, kdyby se dozvěděli, že požádal o azyl. Je možné, že by jej zavřeli do vězení. Měl obavy požádat o azyl, neboť mu říkali, že v Uzbekistánu za žádost o azyl v zahraničí hrozí 8 let vězení. Dále uvedl, že měl obavy, neboť měl neplatný pas. Když si ho občan Uzbekistánu nevymění do jednoho roku, má problémy. Cestovní pas plní i funkci občanského průkazu.
25. Rozhodnutím žalovaného ze dne 19. 11. 2015, č. j. OAM-624/ZA-ZA05-P10-2014 byla žalobci udělena doplňková ochrana na dobu 24 měsíců. Důvodem udělení doplňkové ochrany žalobci byla informace o situaci neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti žalobce po dlouhodobém pobytu v zahraničí. Žalovaný shledal, že tehdejší situace neumožňovala, aby dospěl k závěru o možnosti bezpečného návratu do země původu bez platných dokladů a po podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. V rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 2. 2018, č. j. OAM-624/ZA-ZA05-P10-2014, kterým žalovaný neprodloužil doplňkovou ochranu žalobce, žalovaný shledal, že s ohledem na uvolnění režimu a změny pravidel cestování a návratů občanů Uzbekistánu žalobci již nehrozí v případě návratu do vlasti bezprostřední nebezpečí takového jednání ze strany státních orgánů Uzbekistánu, které by odůvodňovalo prodloužení doplňkové ochrany. Rodinnými vazbami žalobce v České republice se žalovaný zabýval již ve svém rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany, přičemž nedošel k závěru, že tuto skutečnost lze vyhodnotit jako důvod pro udělení doplňkové ochrany.
26. Žalobci bylo dne 14. 1. 2021 umožněno seznámit se s podklady rozhodnutí ve věci. Žalobce si vlastním mobilním telefonem pořídil fotografie shromážděných informací. Žalobce se k podkladům vyjádřit nechtěl a nenavrhoval doplnění podkladů rozhodnutí.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

27. Napadeným rozhodnutím bylo řízení o žádosti žalobce zastaveno, neboť tato žádost byla shledána nepřipustnou. Žalovaný shledal, že žalobcem uváděné motivy pro podání opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany, tj. jeho snaha pobývat i nadále v České republice, jelikož zde má syna, obava z návratu do Uzbekistánu, kde nemá žádné zázemí, a také obava z problémů v souvislosti s neplatností jeho cestovního dokladu a podanou žádostí o udělení mezinárodní ochrany, jsou totožné s důvody, které uváděl již v průběhu předchozího správního řízení o prodloužení jemu udělené doplňkové ochrany. Žalobce přitom neuvedl jakékoliv nové relevantní informace či skutečnosti, které by bylo potřeba opětovně hodnotit či které by měly jakýkoliv vliv na rozhodnutí správního orgánu. Žalovaný na základě informací o zemi původu žalobce zároveň konstatoval, že v Uzbekistánu od doby, kdy byla meritorně posuzována žádost žalobce o prodloužení doplňkové ochrany, tedy ode dne 7. 2. 2018, nedošlo k žádné změně, která by mohla představovat novou skutečnost ve smyslu ustanovení § 11a odst. 1 písm. b) zákona o azylu.

V. Posouzení věci Městským soudem v Praze

28. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s. ř. s.“), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
29. Podle § 10a písm. e) zákona o azylu je žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřipustná, „*podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou ministerstvo posoudilo jako nepřipustnou podle § 11a odst. 1*“.
30. Podle § 11a odst. 1 zákona o azylu: „*Podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, ministerstvo nejprve posoudí přípustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a to, zda uvedl nebo se objevily nové skutečnosti nebo zjištění, které a) nebyly bez vlastního zavinění cizince předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení a b) svědčí o tom, že by cizinec mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a*“.
31. Podle § 25 písm. i) zákona o azylu: „*Řízení se zastaví, jestliže je žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřipustná*“.
32. K otázce opakovaných žádostí uvedl Nejvyšší správní soud v právní větě ke svému rozsudku ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009-68, že „*[h]lavním smyslem a účelem možnosti podat opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit hmotněprávní postavení žadatele a které nemohl uplatnit vlastní vinou během předchozího pravomocně ukončeného řízení. Při opakovaném podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany je proto nutno důsledně dbát na splnění těchto podmínek, které mají na straně jedné garantovat určitou přidanou hodnotu této nové žádosti, jenž může vést k jinému rozhodnutí než u žádosti*

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

předchozí, a na straně druhé zajistit, aby nedocházelo k účelovému podávání opakovaných žádostí.”

33. Podle rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011-96, č. 2642/2012 Sb. Nejvyššího správního soudu, musí odůvodnění správního rozhodnutí o zastavení řízení pro nepřipustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany vždy obsahovat „*zdůvodněný závěr správního orgánu o tom, že 1) žadatel v opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neuvádí žádné nové skutečnosti či zjištění relevantní z hlediska azylu nebo doplňkové ochrany, resp. 2) pokud takové skutečnosti či zjištění uvádí, pak pouze takové, které mohl uplatnit již v předchozí žádosti, a 3) že nedošlo k takové zásadní změně situace v zemi původu, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Správnost těchto závěrů správního orgánu podléhá v plném rozsahu kognici správních soudů v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu o zastavení řízení pro nepřipustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany*“.
34. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 9. 2011, č. j. 7 Azs 28/2011-74, bylo-li v řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany zastaveno pro nepřipustnost podle § 25 písm. i) zákona o azylu, zkoumá správní soud pouze to, zda byly dány podmínky pro zastavení řízení. Důvody uváděné žadateli se zabývá pouze z toho hlediska, zda jim mohly být známy v době první žádosti, a zda je tedy mohli uvést, či zda jim v tom nebránily objektivní důvody, zpravidla spočívající v tom, že o těchto důvodech vůbec nevěděli nebo je nemohli z objektivních či legitimních subjektivních příčin uvést.
35. Městský soud v první řadě upozorňuje, že mu nenáleží přezkoumávat otázku, zda se okolnosti, které vedly k udělení doplňkové ochrany v minulosti žalobci, změnilы natolik trvalým a významným způsobem, že již nehrozí nebezpečí, že žalobce utrpí vážnou újmu. V řízení o žalobě žalobce může městský soud toliko posoudit, zda byly splněny podmínky pro zastavení řízení o opakované žádosti žalobce, nebo zda bylo namíste posoudit opakovanou žádost žalobce opakovaně.
36. Městský soud neshledal důvodnou námitku žalobce, že žalovaný nedostatečně posoudil podmínky stanovené v § 11a odst. 1 zákona o azylu. Městský soud se ztotožnil se závěrem žalovaného, že žalobce ve své druhé žádosti uvedl totožné důvody, které žalovaný meritorně posuzoval v řízení o první žádosti žalobce, případně v řízení o prodloužení platnosti doplňkové ochrany žalobce.
37. Žalovaný se s otázkou, zda rodinné vazby žalobce na území České republiky představují důvod pro udělení mezinárodní ochrany, vypořádal již v předchozím řízení. Žalobce přitom ve své opakované žádosti neuváděl, že by se okolnosti v tomto ohledu jakkoliv změnilы. Skutečnost, že žalobce má na území České republiky nezletilého syna, tak nemohla založit důvod pro nové meritorní posouzení opakované žádosti žalobce.
38. Ani skutečnost, že žalobce nemá v Uzbekistánu žádné zázemí, když se tam nyní nezdržuje jeho matka, není důvodem pro meritorní posouzení jeho opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Skutečnost, že se v Uzbekistánu již nezdržuje matka žalobce, totiž není skutečností, která by svědčila o tom, že by žalobce mohl být vystaven pronásledování nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a zákona o azylu.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

39. Soud neshledal, že by skutečnost, že cestovní doklad žalobce pozbyl platnosti před nyní již deseti lety, byla důvodem pro meritorní posouzení jeho žádosti. Neplatností pasu žalobce se žalovaný zabýval již v rámci předchozího řízení o prodloužení doplňkové ochrany, kdy bylo shledáno, že v případě pozbytí platnosti či ztráty cestovního pasu zastupitelské úřady Uzbekistánu vydávají certifikát k návratu do země, kde lze požádat o vystavení nového pasu. V informaci MZV, č. j. 102817/2019-LPTP ze dne 7. 3. 2019, zastupitelský úřad v Taškentu poukázal na případ občana Uzbekistánu, který 10 let legálně pracoval v České republice, kde ztratil pas. Zastupitelský úřad Uzbekistánu v Berlíně mu odmítl vystavit nový pas, protože u něj neměl registrovaný pobyt. Vydal mu pouze doklad k návratu do Uzbekistánu. Když se tento občan vrátil, čekal na vydání pasu osm měsíců, přestože zákonná lhůta je 10 dní. Další týden zabralo udělení výjezdního štitku. Dle informace se jednalo o běžného občana Uzbekistánu, vůči kterému stát nepostupoval represivně, ale obvyklým způsobem, kdy ze strany státní správy nejsou dodržovány zákonné lhůty pro rozhodnutí, nejsou vydávány písemnosti ve správním řízení, a není tedy možné se ani odvolat. Z uvedené informace tedy nevyplývá, že by žalobci neměl být zastupitelským úřadem Uzbekistánu vydán alespoň doklad k vycestování. Bude na žalobci, aby zastupitelský úřad země svého původu kontaktoval a požádal o vydání dokladu vycestování. Případné prodlevy při vydání cestovního dokladu však za daných okolností nejsou důvodem pro udělení mezinárodní ochrany.
40. Žalobce poukázal na nový uzbecký zákon o státním občanství již ve své žalobě proti rozhodnutí o neprodloužení doplňkové ochrany. Městský soud v Praze ve svém rozsudku ze dne 22. 7. 2020, č. j. 4 Az 15/2018-44 uvedl, že „[b]ylo na žalobci, aby prokázal, že státní občanství Uzbekistánu pozbyl, ten však takovou skutečnost dříve ve správním řízení ani nezmiňoval a uvedl ji až v žalobě. Nebylo povinností žalovaného ověřovat státní občanství žalobce, který neuvedl v tomto směru jakékoli pochybnosti. Z tvrzení žalobce není ani zřejmé, jakým způsobem by podle žalobce měl jeho státní občanství ověřovat žalovaný, případně soud, neboť odkaz na zákonnou úpravu nelze mít za dostačující, nehledě k ustanovení § 19 odst. 2 zákona o azylu, které brání získávat konkrétní informace o žadateli o azyl od údajných původců pronásledování nebo vážné újmy. Za daného stavu věci jde pouze o domněnku žalobce, že o státní občanství Uzbekistánu mohl přijít, aniž by však tuto skutečnost jakkoli podpořil konkrétními skutečnostmi.“ Městský soud opět upozorňuje, že zánik občanství sám o sobě není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Řízení o přiznání postavení osoby bez státní příslušnosti je upraveno v § 170d zákona o pobytu cizinců. Rozhodne-li Ministerstvo vnitra o přiznání postavení osoby bez státní příslušnosti, udělí podle § 33 odst. 3 zákona o pobytu cizinců vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území. K posouzení otázky, zda žalobce je, či není osobou bez státní příslušnosti, tedy není předmětem řízení o udělení mezinárodní ochrany. Ke dni podání opakované žádosti žalobcem se sice v řízení o přiznání postavení osoby bez státní příslušnosti analogicky použil zákon o azylu, z žádosti žalobce však není pochyb o tom, že žalobce žádal o udělení mezinárodní ochrany. Důvod možné ztráty státního občanství přitom žalobce v opakované žádosti neuvedl a opět tento důvod uvádí až v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného.
41. Namítá-li žalobce, že žalovaný své závěry o současné situaci nepodložil žádnou konkrétní a aktuální zprávou svědčící o zlepšené, či zlepšující se situaci v Uzbekistánu, soud upozorňuje, že změnu situace v zemi původu musí žalovaný prokázat pouze Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

v rozhodnutí o neprodloužení doplňkové ochrany či odnětí mezinárodní ochrany. V řízení o opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany však správní orgán nemá povinnost prokázat, že se situace v zemi původu žalobce zlepšila či zlepšuje. Tuto povinnost žalovaný měl v rámci řízení o neprodloužení doplňkové ochrany žalobce.

42. Otázkou, zda hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy osobám, které v zahraničí žádaly o udělení mezinárodní ochrany nebo kterým byla mezinárodní ochrana v zahraničí udělena, se žalovaný zabýval v rámci rozhodnutí o neprodloužení doplňkové ochrany. Rozhodnutí žalovaného potvrdil Městský soud v Praze svým rozsudkem ze dne 22. 7. 2020, č. j. 4 Az 15/2018-44. Žalovaný nesprávně uvádí, že byl tento rozsudek potvrzen Nejvyšším správním soudem. Žalobce totiž podal kasační stížnost proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 17. 7. 2020, č. j. 4 Az 15/2018-40, kterým městský soud zamítl návrh žalobce na ustanovení zástupce z řad advokátů a nevyhověl návrhu žalobce na odročení jednání. V nyní posuzovaném případě však městský soud shledal, že samotná skutečnost, že žalobce v řízení o neprodloužení doplňkové ochrany nevyužil možnosti podat ve věci kasační stížnost, není důvodem pro opakované posouzení otázky, zda v zemi původu žalobce došlo k významné a trvalé změně okolností, které vedly k udělení doplňkové ochrany.
43. Žalovaný měl v souladu s rozsudkem rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011-96, č. 2642/2012 Sb. NSS povinnost zdůvodnit svůj závěr, že **nedošlo k takové zásadní změně situace v zemi původu, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany.** K posouzení této otázky žalovaný vycházel ze dvou zpráv o zemi původu, a to z Informace OAMP ze dne 22. května 2020 a Informace MZV ČR, č. j. 102817/2019-LPTP ze dne 7. března 2019. Informace OAMP nesevředly o tom, že by v Uzbekistánu došlo od předchozího meritorního rozhodování o žádosti o žalobce o prodloužení doplňkové ochrany k takové zásadní změně situace v Uzbekistánu, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany. Informace MZV se týká situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti a uvádí, že „[v] sledované oblasti nedošlo k žádné významné změně“. Konkrétně k situaci neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu uvádí, že „ZÚ Taškent nedisponuje bližšími informacemi o situaci neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu. Dle legislativy žádný postih ani nebezpečí nehrozí. Počet uzbeckých občanů pobývajících dlouhodobě v zahraničí je vysoký a uzbecké orgány nemají šanci sledovat všechny tyto občany, postupují výběrově. Neoficiální informace hovoří o tom, že pokud někdo neposkytne dostatečné informace o svém předchozím pobytu v zahraničí, může očekávat problémy s vydáním nového pasu, i když jsou formálně splněny všechny podmínky k jeho vydání...“ Ani z této informace nelze dospět k závěru, že by od posledního meritorního posouzení žádosti žalobce o prodloužení doplňkové ochrany došlo v Uzbekistánu k takové zásadní změně situace, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany.
44. Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 2. 6. 2020, č. j. 10 Azs 428/2019-36 konstatoval o informacích ve výše citované Informaci MZV, že z nich „v zásadě vyplývá pouze to, že zastupitelský úřad není zpraven o situaci neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu, nelze z nich však usuzovat na významnou změnu poměrů těchto osob, která by odůvodňovala zamítnutí žádosti o prodloužení doplňkové ochrany.“ V napadeném rozhodnutí však žalovaný nerozhodoval o žádosti o prodloužení doplňkové ochrany,

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

ale o opakované žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany. Zatímco **v řízení o žádosti o prodloužení doplňkové ochrany musí žalovaný** v případě neprodloužení této ochrany **prokázat, že došlo k významné a trvalé změně okolností**, které původně vedly k udělení doplňkové ochrany tak, že osobě požívající doplňkové ochrany již nehrozí nebezpečí, že utrpí vážnou újmu, **v řízení o opakované žádosti žalovaný posoudí, zda v zemi původu nedošlo k zásadní změně situace, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany.** Důvod opakované žádosti žalobce o mezinárodní ochranu, že se obává postihu jako osoba, která v minulosti požádala o mezinárodní ochranu a které byla mezinárodní ochrana formou doplňkové ochrany poskytnuta, byl žalovaným posouzen již v rámci řízení o žádosti žalobce o prodloužení jeho doplňkové ochrany. Soud tak neshledal v postupu žalovaného pochybení, když neposuzoval tentýž důvod žádosti žalobce i v aktuálním řízení o opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Přestože by Informace MZV ve světle výše uvedeného rozsudku Nejvyššího správního soudu neobstála jako podklad rozhodnutí o neprodloužení doplňkové ochrany, městský soud má za to, že je dostatečná pro shledání, že se situace v zemi původu žalobce nezměnila od posledního meritorního posouzení žádosti žalobce tak zásadním způsobem, aby tato změna odůvodnila opětovné meritorní posouzení téhož důvodu žádosti.

45. Samotná skutečnost, že dodržování lidských práv v Uzbekistánu nadále vykazuje hluboké nedostatky, kdy přetrvává mučení vazebně stíhaných osob, politických vězňů a omezení základních svobod, nepředstavuje důvod pro meritorní posouzení žádosti žalobce. Žalobce neuvedl ve své opakované žádosti v této souvislosti žádné skutečnosti, které nemohly být, či nebyly posouzeny v předchozím řízení o jeho žádosti o prodloužení doplňkové ochrany. Zároveň ze zpráv o zemi původu žalobce nevyplývá, že by v Uzbekistánu došlo k takové zásadní změně okolností, která by odůvodňovala meritorní posouzení opakované žádosti.
46. Žalobce neuvedl v rámci řízení před žalovaným své obavy z pronásledování z důvodu náboženství ani obavy z nucených prací. Obavy vyjádřené v těchto ohledech v žalobě soud shledal za zcela vágní. Žalobce pouze uvádí, že zprávy reflektující stávající situaci v Uzbekistánu vypovídají o porušování lidských práv na poli svobody vyznání, kdy Uzbekistán je muslimskou zemí s vysokým podílem věřících. Neuvádí však, jakému jednání by měl být ze strany státních orgánů Uzbekistánu vystaven a nepředkládá žádné zprávy, které by nasvědčovaly, že v Uzbekistánu dochází k pronásledování ateistů. Samotná skutečnost, že je podíl ateistů v Uzbekistánu z celkového počtu obyvatel minoritní, neznamená bez dalšího, že jsou ateisté v Uzbekistánu vystaveni pronásledování.
47. Soud v rámci ústního jednání provedl důkazem zprávu Uzbek Forum: The Shrinking Space for Freedom of Speech in Uzbekistan Puts Journalists and Activists at Risk. Žalobce na tuto zprávu odkázal ve vztahu k porušování lidských práv na poli „svobody projevu a vyznání, které ohrožuje jak novináře, tak aktivisty“. Tato zpráva však neobsahuje žádné náznaky o možném pronásledování ateistů a pro případ žalobce není relevantní, neboť žalobce neuváděl, že by byl novinářem či aktivistou. Informace uvedené v této zprávě tak nemají vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí.
48. Samotnou otázku možného postihu žalobce z důvodu jeho dlouhodobého pobytu v zahraničí a jeho bývalého statusu osoby s doplňkovou ochranou, posuzoval žalovaný i městský soud již v rámci řízení o žádosti žalobce o prodloužení doplňkové ochrany.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

49. Městský soud dále neshledal, že by obavy žalobce z nucených prací z důvodu dlouhého pobytu v zahraničí představovaly novou skutečnost, kterou žalobce nemohl uvést v předchozím řízení ve věci mezinárodní ochrany.
50. Žalobce ve své žalobě odkázal na zákon o občanství Uzbeké republiky a další zprávy o zemi původu. Nespecifikoval přitom, které z těchto zpráv navrhuje provést jako důkaz. Žalobce ani jeho zástupce se k jednání nedostavili, žádné důkazy nepředložili. Soud nepřistoupil k dokazování zákona o občanství Uzbeké republiky, neboť v rámci řízení nevznikly pochybnosti o znění ustanovení tohoto zákona. Městský soud v tomto ohledu shledal, že ustanovení tohoto zákona byly zohledněny již v řízení o neprodloužení doplňkové ochrany žalobce. Městský soud neshledal důvod ani pro provedení zpráv Human Rights Watch, na které žalobce ve své žalobě odkazoval. V první řadě byly tyto zprávy zveřejněny již před vydáním napadeného rozhodnutí (výroční zpráva Human Rights Watch za rok 2021 byla zveřejněna dne 23. 1. 2021 a zpráva Human Rights Watch, Uzbekistan: UN Cites Concerns on Torture, Freedoms byla zveřejněna dne 8. dubna 2020), žalobce je tedy mohl navrhnout jako důkaz již v rámci řízení před žalovaným. Zároveň však žalobce na tyto zprávy odkazuje jako podklady, které potvrzují obecné problémy v oblasti dodržování lidských práv. Provedení těchto zpráv by přitom s ohledem na to, co mají dle žalobce prokazovat, nemělo vliv na závěry soudu uvedené výše v bodě 45 rozsudku. Z obdobných důvodů soud nepřistoupil k provedení zpráv, které žalobce citoval ve vztahu k přetrvávajícím nuceným pracím v Uzbekistánu. Zpráva Uzbek Forum, Uzbekistan: Fair Recruitment, Effective Accountability needed to End Forced Labor as Independent Labor Monitors Harassed, Arbitrarily Detained byla zveřejněna dne 23. 6. 2020 a zpráva Human Rights Watch, Forced Labor Persists in Uzbekistan's Cotton Fields je ze dne 25. 6. 2020. Žalobce je tedy mohl předložit již v rámci řízení před žalovaným. Žalobce tak neučinil a obavy z nucených prací v rámci řízení před žalovaným neuvedl. Žalobce na praxi využívání nucených prací v Uzbekistánu v odvětví produkce bavlny poukázal pouze obecně, případně uvedl, že by mu nucené práce mohly hrozit v návaznosti na jeho pobyt v zahraničí na základě udělené mezinárodní ochrany. Soud shledal, že by provedení těchto zpráv bylo nadbytečné. Žalobce má za to, že by mu nucené práce hrozily jako následek pobytu v zahraničí na základě udělené mezinárodní ochrany. Otázkou možného postihu žalobce z tohoto důvodu se žalovaný zabýval již v předchozím řízení o prodloužení doplňkové ochrany. Žalobce neuvádí, že se v této oblasti měla situace od posledního řízení zásadně změnit. Skutečnost přetrvávajících nucených prací v Uzbekistánu tak není důvodem pro opakované meritorní posouzení žádosti žalobce.
51. Soud nad rámec tohoto odůvodnění pro úplnost uvádí, že žalobce v této souvislosti odkázal na informace mezinárodní nevládní organizace Uzbek Forum (2020), tato organizace však na svých stránkách informovala dne 10. 3. 2022 o tom, že organizace Cotton Campaign oznámila, že ukončuje výzvu k celosvětovému bojkotu uzbeké bavlny. Oznámení přišlo v době, kdy Uzbeké fórum pro lidská práva (Uzbek Forum for Human Rights), zveřejnilo svou zprávu, podle níž při sklizni v roce 2021 nedošlo k nucené práci nařízené centrální vládou. Ředitelka Uzbekého fóra pro lidská práva uvedla, že se jedná o průlom v ukončení systematické, státem vynucované nucené práce (<https://www.uzbekforum.org/cotton-campaign-ends-its-call-for-a-global-boycott-of-cotton-from-uzbekistan/>). Tuto zprávu (spolu s překladem) soud provedl k důkazu při jednání.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

52. Ze všech shora uvedených důvodů soud neshledal žalobu důvodnou, a proto ji dle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
53. O náhradě nákladů řízení jeho účastníků soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce ve věci neměl úspěch, proto mu náhrada nákladů řízení nenáleží, a žalovanému žádné náklady řízení nad rámec úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 29. září 2022

JUDr. Lenka Loudová, v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.